

สำนักกฎหมาย

กลุ่มงานคดี

งานคดีแพ่งและอาญา

ข้อ ๑. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.เรื่อง.นิติกรรมสัญญา.

คำถาม นายเอกต้องการกู้เงินจากนายโท.นายโทให้นายเอกจดทะเบียนขายที่ดินโฉนดที่ดินให้นายโท โดยไม่ได้มีการชำระราคาที่ดินในวันจดทะเบียน เพื่อให้นายโทเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์และนำโฉนดไปยืมเงินจากเพื่อนมาให้นายเอก เมื่อถึงวันนัดให้นายเอกไปรับเงินนายโทให้นายเอกทำหนังสือสัญญาขายฝากโฉนดที่ดินคืนภายใน ๓ ปี ต่อมาอีก ๒ ปี นายเอกนำเงินไปขอไถ่ที่ดิน นายโทไม่ยินยอม อ้างว่านายเอกได้ขายที่ดินนั้นให้นายโทโดยเด็ดขาดแล้ว นายเอกจะฟ้องบังคับให้นายโทคืนที่ดินดังกล่าวได้หรือไม่

คำตอบ ได้เพราะสัญญาขายไม่มีการชำระราคาเป็นเพียงนิติกรรมอำพราง

ที่มาของคำตอบ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๕๒ มาตรา ๑๕๕ มาตรา ๑๗๒ มาตรา ๔๐๖

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๕/๒๕๒๗

ข้อ ๒. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรื่อง ซื้อขาย

คำถาม นายดำจดทะเบียนขายที่ดินพิพาทให้แก่นายเขียว โดยนายเขียวได้ทำสัญญาตกลง ให้นายดำมีสิทธิซื้อที่ดินพิพาทคืนโดยไม่มีกำหนดเวลา ต่อมานายเขียวถึงแก่กรรม นายดำทราบว่า นายขาว เป็นผู้จัดการมรดกนายเขียวนายดำจึงมีหนังสือบอกให้นายขาวโอนที่ดินพิพาทให้แก่ตนตามที่ นายเขียวได้ทำสัญญาไว้ นายขาวเพิกเฉย นายดำจึงมาปรึกษานายขาวจะต้องโอนที่ดินพิพาทคืนให้หรือไม่

คำตอบ ไม่ต้องคืนให้เพราะเป็นเพียงข้อตกลงไม่ใช่สัญญาจะซื้อจะขาย

ที่มาของคำตอบ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.มาตรา.๓๖๐ มาตรา ๔๕๖

คำพิพากษาศาลฎีกาที่.๖๕๑๕/๒๕๓๘

ข้อ ๓. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.เรื่อง.มรดก.พินัยกรรม

คำถาม นายจันอยู่กินกับนางมีนาโดยมิได้จดทะเบียนสมรส.มีบุตรด้วยกัน ๑ คน คือ นางเดือน และนางดาว ต่อมานางเดือนอยู่กินกับนายธันวาโดยมิได้จดทะเบียนสมรส มีบุตรด้วยกันคือนายผจญ ต่อมานางเดือนและนายธันวาแยกทางกัน และนางเดือนไม่ยอมคืนดีด้วยนางเดือนได้ทำพินัยกรรมยกที่ดินให้นางดาว นางผจญจึงฆ่านางเดือนตาย นายผจญถูกจับและถูกจำคุกฐานเจตนาฆ่านางเดือน หลังจากนั้น นางมีนา ถึงแก่ความตายโดยมีมรดกที่ดิน ๑ แปลง ผู้มีสิทธิรับมรดกของนางมีนาคือ

คำตอบ นางดาว

ที่มาของคำตอบ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๔๗๕ มาตรา ๑๖๐๖ มาตรา ๑๖๓๓ มาตรา๑๖๓๙ มาตรา ๑๖๔๒ มาตรา ๑๖๔๓

ข้อ ๔. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรื่อง ครอบครองปรปักษ์

คำถาม นายโคนัน ครอบครองที่ดินมีโฉนดที่ดินแปลงหนึ่งโดยสงบ เปิดเผย และเจตนาเป็นเจ้าของตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๕ ต่อมาวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๙ นายโคนันถูกศาลสั่งจำคุกข้อหา เสพยาเสพติด จนถึงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๙ นายโคนันได้รับการปล่อยตัวและได้กลับมาอยู่ในที่ดินแปลงนี้ตามเดิมเรื่อยมาจนถึงวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๖ ดังนี้ นายโคนันร้องครอบครองปรปักษ์ที่ดินแปลงนี้ได้หรือไม่

คำตอบ ได้ เพราะครอบครองเกิน ๑๐ ปี

ที่มาของคำตอบ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๘๒ มาตรา ๑๓๗๔

ข้อ ๕. ประมวลกฎหมายอาญา

คำถาม นายเกร นักวิชาการที่ดินมีเรื่องทะเลาะวิวาทชกต่อยกับนายเกะกะ นายช่างรังวัดที่สำนักงานที่ดินที่ทำงานอยู่ นายเกรมีความผิดฐานใด

คำตอบ ฐานทำร้ายร่างกาย

ที่มาของคำตอบ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๕

ข้อ ๖. ประมวลกฎหมายอาญา

คำถาม นายตุ้ม นักการภารโรงสำนักงานที่ดินแห่งหนึ่งเห็นว่า นายโอง เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ จึงรับคำขอและจดทะเบียนให้ผู้ขอจำนวน ๕ ราย นายตุ้มทำความผิดฐานใด

คำตอบ ผิดฐานปลอมแปลงเอกสาร

ที่มาของคำตอบ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๔

ข้อ ๗. ประมวลกฎหมายอาญา

คำถาม นายริตไถเป็นเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสั่งให้เจ้าหน้าที่รับคำขอจากผู้มาติดต่อด้วยการเรียงตามลำดับผู้ที่ยอมจ่ายเงินให้แก่ตน นายริตไถมีความผิดอย่างไร

คำตอบ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

ที่มาของคำตอบ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๖๔

ข้อ ๘. ประมวลกฎหมายอาญา

คำถาม ความผิดอาญาฐานใดบ้างที่ต้องดำเนินการตามระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการดำเนินคดีอาญากับบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอาญา พ.ศ. ๒๕๖๐

คำตอบ ความผิดต่อเจ้าพนักงาน ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์

ที่มาของคำตอบ .ประมวลกฎหมายอาญาระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการดำเนินคดีอาญากับบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอาญา พ.ศ.๒๕๕๙

ข้อ ๙. ประมวลกฎหมายอาญา

คำถาม โทษตามประมวลกฎหมายอาญามีอะไรบ้าง

คำตอบ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ริบทรัพย์สิน

ที่มาของคำตอบ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘

งานคดีปกครอง

ข้อ ๑. คำถาม พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ ไม่ใช่บังคับกับกรณีใด

คำตอบ ๑.คณะรัฐมนตรี

๒.การพิจารณาพิพากษาคดีของศาล

๓.การดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายการต่างประเทศ

ที่มาของคำตอบ (ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙)

ข้อ ๒. คำถาม หลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรม หมายถึง

คำตอบ หลักเกณฑ์ที่ทำให้บุคคลซึ่งจะอยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองมีโอกาสต่อสู้ป้องกันสิทธิของตนหรือเรียกร้องให้มีการบังคับตามสิทธิของตนได้ในฐานะที่ตนเป็นผู้ทรงสิทธิเช่น

การให้คู่กรณีมีสิทธินำทนายความหรือที่ปรึกษาของตนเข้ามาในการพิจารณาทางปกครองได้

การให้คู่กรณีมีสิทธิได้ทราบข้อเท็จจริงและมีสิทธิโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน

การให้คู่กรณีมีสิทธิขอตรวจดูเอกสารที่เกี่ยวข้องได้

ที่มาของคำตอบ (ตามมาตรา ๒๓ , ๓๐ , ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙)

ข้อ ๓. คำถาม มาตรฐานในการปฏิบัติราชการหมายถึง

คำตอบ หลักเกณฑ์ที่ทำให้การปฏิบัติราชการ ของเจ้าหน้าที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงกว่าที่เป็นอยู่ทั่วไป เช่น การให้เหตุผลในคำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือหรือการยืนยันคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือ

ที่มาของคำตอบ ตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙

ข้อ ๔. คำถาม การจะยกเว้นไม่ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ มาใช้บังคับแก่การดำเนินกิจการใด จะต้องตราเป็นกฎหมายใด

คำตอบ พระราชกฤษฎีกา

ที่มาของคำตอบ (ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙)

- ข้อ ๕. **คำถาม** ซ้อยกเว้นใดที่ไม่ต้องระบุเหตุผลในคำสั่งทางปกครอง
คำตอบ เหตุผลเป็นที่รู้กันแล้ว
ต้องรักษาเป็นความลับ
เป็นกรณีเร่งด่วน
ที่มาของคำตอบ (ตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙)
- ข้อ ๖. **คำถาม** วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง หมายถึงอะไร
คำตอบ การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครองหรือ กฎ รวมถึงการดำเนินการใด ๆ ในทางปกครอง
ที่มาของคำตอบ (ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙)
- ข้อ ๗. **คำถาม** องค์ประกอบของ “คำสั่งทางปกครอง” ประกอบด้วย
คำตอบ ๑.คำสั่งนั้นต้องเป็นการกระทำโดยเจ้าหน้าที่
๒.คำสั่งนั้นต้องเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายฝ่ายเดียว
๓.คำสั่งนั้นต้องเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล
๔.คำสั่งนั้นต้องมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลเฉพาะกรณี
๕.คำสั่งนั้นต้องมีผลโดยตรงออกไปภายนอกฝ่ายปกครอง เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ
ที่มาของคำตอบ (ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙)
- ข้อ ๘. **คำถาม** คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง (๖) ที่เจ้าหน้าที่ไม่จำเป็นต้องให้คู่กรณี มีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนก่อนออก คำสั่งทางปกครอง
คำตอบ ๑.การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน การสั่งพักงาน หรือสั่งให้ออกจากงาน ไว้ก่อน หรือการให้พ้นจากตำแหน่ง
๒.การแจ้งผลการสอบหรือการวัดผลความรู้หรือความสามารถของบุคคล
๓.การไม่ออกหนังสือเดินทางสำหรับการเดินทางไปต่างประเทศ
๔.การไม่ตรวจลงตราหนังสือเดินทางของคนต่างด้าว
๕.การไม่ออกใบอนุญาตหรือการไม่ต่ออายุใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว
๖.การสั่งให้เนรเทศ
ที่มาของคำตอบ (ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๔๐)

ข้อ ๙. **คำถาม** คำสั่งทางปกครองที่ไม่จำเป็นต้องอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองทำนองเดียวกับกฎ เพราะถือได้ว่าเป็นกรณีที่ไม่มีความหมายกำหนดขั้นตอน และวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อน หรือเสียหายในเรื่องนี้ไว้โดยเฉพาะตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ ได้แก่

- คำตอบ** ๑.คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยรัฐมนตรีตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง
 ๒.คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการตามมาตรา ๔๘ ประกอบมาตรา ๘๗
 ๓.คำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองทั่วไป
 ๔.คำสั่งทางปกครองที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้เป็นที่สุด
 ๕.คำสั่งทางปกครองที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้ฟ้องศาลได้ทันที

ที่มาของคำตอบ (ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง,มาตรา ๔๘ ประกอบมาตรา ๘๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙)

ข้อ ๑๐. **คำถาม** การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง กรณีคำสั่งใดไม่ออกโดยรัฐมนตรี และไม่มีกฎหมาย กำหนดขั้นตอนการอุทธรณ์ ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ยื่นอุทธรณ์ต่อใคร และภายในกี่วัน

คำตอบ เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่รับคำสั่ง

ที่มาของคำตอบ (ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙)

ข้อ ๑๑. **คำถาม** คำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือ ต้องมีข้อความหรือความหมายที่ชัดเจนเพียงพอที่จะเข้าใจได้ อันประกอบด้วย

- คำตอบ** ๑.ต้องระบุวัน เดือน ปีที่ทำคำสั่ง
 ๒.ระบุชื่อและตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่ง
 ๓.มีลายมือชื่อของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่ง

ที่มาของคำตอบ (ตามมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙)

ข้อ ๑๒. **คำถาม** คำสั่งทางปกครองให้มีผลใช้บังคับต่อบุคคลตั้งแต่เมื่อใด

คำตอบ เมื่อผู้นั้นได้รับแจ้งคำสั่งทางปกครองเป็นต้นไป

ที่มาของคำตอบ (ตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙)

ข้อ ๑๓. **คำถาม** คำสั่งทางปกครองสามารถทำในรูปแบบใดได้บ้าง

คำตอบ ๑.เป็นหนังสือ หรือ

๒.วาจา หรือ

๓.โดยการสื่อความหมายในรูปแบบอื่นก็ได้ แต่ต้องมีข้อความหรือความหมายที่ชัดเจนเพียงพอที่จะเข้าใจได้

ที่มาของคำตอบ (ตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙)

ข้อ ๑๔. **คำถาม** คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ ต้องระบุอะไรบ้าง

- คำตอบ** ๑.กรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้ง
๒.การยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง
๓.ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือโต้แย้ง

ที่มาของคำตอบ (ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ.๒๕๓๙)

ข้อ ๑๕. **คำถาม** การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองซึ่งไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรี ต้องอุทธรณ์หรือโต้แย้งภายในกี่วัน

คำตอบ ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

ที่มาของคำตอบ (ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ.๒๕๓๙)

ข้อ ๑๖. **คำถาม** เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ต้องพิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบโดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินกี่วัน

คำตอบ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์

ที่มาของคำตอบ (ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ.๒๕๓๙)

ข้อ ๑๗. **คำถาม** การที่เจ้าหน้าที่ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ได้ส่งรายงานและความเห็นหรือเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกี่วัน

คำตอบ ภายใน ๓๐ วัน

ที่มาของคำตอบ (ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ.๒๕๓๙)

ข้อ ๑๘. **คำถาม** การจะขอให้พิจารณาใหม่ จะต้องมีเหตุอย่างไร

- คำตอบ** ๑.มีพยานหลักฐานใหม่
๒.เจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจที่จะทำคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้น
๓.ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายเปลี่ยนแปลงไป

ที่มาของคำตอบ (ตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ.๒๕๓๙)

ข้อ ๑๙. **คำถาม** การยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ ต้องยื่นภายในกี่วัน

คำตอบ ภายใน ๙๐ วันนับแต่ได้รู้เหตุซึ่งอาจขอให้พิจารณาใหม่

ที่มาของคำตอบ (ตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ.๒๕๓๙)

ข้อ ๒๐. คำถาม ความหมายของคำว่า “กฎ” ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙

คำตอบ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ **ที่มาของคำตอบ** (ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙)

กลุ่มงานความรับผิดชอบทางแพ่ง

ข้อ ๑. คำถาม กรณีหน่วยงานของรัฐมีนิติสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกในฐานะคู่สัญญาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่น สัญญาฝากทรัพย์ สัญญาเช่า ฯลฯ ต่อมาคู่สัญญามีหนังสือเรียกให้ชดใช้เงินหรือฟ้องคดีให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน เมื่อหน่วยงานของรัฐจ่ายให้บุคคลภายนอกไปแล้ว จะอาศัยข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย หรือหลักการใดพิจารณาว่า กรณีเป็นเรื่องเจ้าหน้าที่กระทำละเมิด ต่อหน่วยงานของรัฐหรือกระทำต่อบุคคลภายนอกตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

คำตอบ กรณีหน่วยงานของรัฐได้ทำสัญญากับบุคคลภายนอก แต่หน่วยงานของรัฐไม่ชำระหนี้หรือชำระหนี้ไม่ถูกต้องตามสัญญา และต่อมากับบุคคลภายนอกซึ่งเป็นผู้สัญญาหนังสือถึงหน่วยงานของรัฐหรือฟ้องคดีต่อศาลให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอก เมื่อหน่วยงานของรัฐจ่ายค่าเสียหายดังกล่าว จึงเป็นการจ่ายค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลสัญญา มิได้จ่ายค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดซึ่งเจ้าหน้าที่ได้กระทำต่อบุคคลภายนอกตามมาตรา ๘ แห่ง พ.ร.บ.ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีจึงไม่ใช่เรื่องการกระทำละเมิดอันจะต้องปฏิบัติตามหมวด ๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ส่วนเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐจะต้องรับผิดชอบจากการที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่บุคคลภายนอก เพื่อการไม่ชำระหนี้หรือชำระหนี้ไม่ถูกต้องตามสัญญาหรือไม่นั้น ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นกรณีไป อย่างไรก็ตาม หากมีเหตุอันควรเชื่อว่าเจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบตามข้อ ๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ เพื่อให้ทราบว่ามีกรณีละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ เจ้าหน้าที่ได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ และต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นจำนวนเท่าใด

ที่มาของคำตอบ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง แนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ เรื่องเสร็จที่ ๗๕๗/๒๕๕๒

ข้อ ๒. คำถาม กรณีเจ้าหน้าที่ได้กระทำการทุจริตยกยอกเงินสดไป ก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานของรัฐได้ออกคำสั่งให้ชำระค่าสินไหมทดแทน แต่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำผิดได้หลบหนีไป เมื่อจับกุมได้เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ส่งสำนวนให้อัยการดำเนินการฟ้องคดีอาญา ต่อมาศาลมีคำพิพากษาให้ผู้กระทำผิดชดใช้ค่าเสียหายเต็มตามจำนวนแล้ว คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง

ความรับผิดทางละเมิดที่หน่วยงานของรัฐแต่งตั้งขึ้นสามารถสอบข้อเท็จจริงเพื่อหาบุคคลอื่นให้ร่วมรับผิดในมูลละเมิดเพิ่มเติมได้หรือไม่

คำตอบ แยกพิจารณาเป็น ๒ กรณี กรณีที่หนึ่ง หากหน่วยงานของรัฐได้รับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนความเสียหายแล้ว ย่อมไม่มีกรณีที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะต้องสอบข้อเท็จจริงเพื่อหาผู้รับผิดเพิ่มเติมแต่อย่างใด กรณีที่สอง หากหน่วยงานของรัฐได้รับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนบางส่วนหรือยังมิได้รับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสามารถสอบข้อเท็จจริงเพื่อหาเจ้าหน้าที่ผู้ร่วมรับผิดตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้ (บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๗๘๑/๒๕๕๓)

ที่มาของคำตอบ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกับเจ้าหน้าที่อื่นเพื่อให้ร่วมรับผิด กรณีศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดรับผิดเต็มจำนวนแล้ว เรื่องเสร็จที่ ๗๘๑/๒๕๕๓

ข้อ ๓. **คำถาม** นาย ก. ลูกจ้างบริษัท จ. จำกัด ร่วมกับร้อยตำรวจเอก อ. สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ นำหมายค้นจากศาลไปทำการค้นร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ของนางสาว ข. การค้นไม่พบงานอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ แต่ด้วยความเชื่อว่าร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ของนางสาว ข. มีการกระทำอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์จริง และต้องการมีผลงานเพื่อความดีความชอบในหน้าที่การงาน นาย ก. จึงร่วมกับร้อยตำรวจเอก อ. นำแผ่นวีซีดีและซีดีที่ละเมิดลิขสิทธิ์จำนวน ๑๐ แผ่น ที่บุคคลทั้งสองร่วมกันจับได้ในคดีอื่นวางไว้ในบริเวณที่ตรวจค้นแล้วอ้างว่าเป็นของกลางที่ตรวจพบในที่เกิดเหตุ ซึ่งนางสาว ข. มีไว้เพื่อขาย โดยรู้ว่าเป็นงานอันได้ทำขึ้น โดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น นางสาว ข. ถูกฟ้องด้วยข้อหาดังกล่าว แต่ศาลยกฟ้องเนื่องจากไม่เชื่อในพยานหลักฐานของโจทก์ ให้วินิจฉัยว่านางสาว ข. จะฟ้องเรียกนาย ก. บริษัท จ. จำกัด ร้อยตำรวจเอก อ. และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายฐานละเมิดได้หรือไม่ หากบริษัท จ. จำกัด หรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จ่ายค่าสินไหมทดแทนแก่นางสาว ข. ผู้เสียหายแล้วจะมีสิทธิไล่เบี้ยจากนาย ก. หรือร้อยตำรวจเอก อ. ได้หรือไม่

คำตอบ การกระทำของนาย ก. และร้อยตำรวจเอก อ. เป็นการจงใจกระทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายเป็นเหตุให้เขาเสียหายแก่เสรีภาพและสิทธิในชื่อเสียง เป็นละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ นาย ก. จึงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่นางสาว ข. ในความเสียหายแก่เสรีภาพและชื่อเสียงของนางสาว ข. บริษัท จ. จำกัด นายจ้างต้องร่วมรับผิดกับนาย ก. ลูกจ้างในผลแห่งละเมิดซึ่งได้กระทำไปในทางการที่จ้างตามมาตรา ๔๒๕ แต่ชอบที่จะไล่เบี้ยเอาแก่ลูกจ้างได้ตามมาตรา ๔๒๖

สำหรับร้อยตำรวจเอก อ. และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นกรณีต้องบังคับตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื่องจากเป็นละเมิดที่เจ้าของรัฐได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ นางสาว ข. ต้องฟ้องสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดโดยตรงจะฟ้องร้อยตำรวจเอก อ. ไม่ได้ ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕ และเนื่องจากเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดด้วยความจงใจ หน่วยงานของรัฐจึงอาจเรียกให้

เจ้าหน้าที่ดังกล่าวขอใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานรัฐได้ โดยคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งการกระทำ และความชอบธรรมตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๘

ที่มาของคำตอบ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐, ๔๒๕, ๔๒๖

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๘

ข้อ ๔. **คำถาม** ผู้เสียหายได้มีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ไว้แล้ว คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาล ต่อมาผู้เสียหายเห็นว่าสามารถที่จะยื่นคำร้องขอให้หน่วยงานของรัฐขอใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สามารถทำได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ การที่ผู้เสียหายได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลและคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาล ถือได้ว่าผู้เสียหายเลือกใช้สิทธิยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว แม้ต่อมาผู้เสียหายจะได้มีการยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐขอใช้ค่าสินไหมทดแทน หน่วยงานของรัฐไม่จำเป็นต้องรับคำขอไว้พิจารณา เนื่องจากการที่ให้ทั้งหน่วยงานของรัฐ และศาลพิจารณาเรื่องที่มีมูลเหตุอย่างเดียวกันอาจทำให้การวินิจฉัยชี้ขาดแตกต่างกันได้

ที่มาของคำตอบ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕, ๑๑

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ผู้เสียหายยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐขอใช้ค่าสินไหมทดแทนในขณะที่มีคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลยุติธรรม เรื่องเสรีจที ๖๐๓/๒๕๕๑

ข้อ ๕. **คำถาม** การร้องขอให้หน่วยงานของรัฐขอใช้ค่าสินไหมทดแทนที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดสังกัดอยู่โดยตรงตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๑๑ มีกำหนดอายุความหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ ผู้เสียหายต้องยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิด และรู้ตัวผู้ที่จะฟ้องขอใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันทำละเมิด ทั้งนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐, ๔๔๘

ที่มาของคำตอบ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐, ๔๔๘

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗๓/๒๕๔๙

ข้อ ๖. **คำถาม** ร้อยตำรวจเอก ก. รักราชการสังกัดกองทัพบก ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้ดำเนินการควบคุมดูแลกระบวนการรถบรรทุกขนย้ายวัตถุระเบิดจากกรุงเทพฯ ไปเก็บไว้ที่ค่ายทหารในจังหวัดนครราชสีมา ในระหว่างขนย้ายปรากฏว่าวัตถุระเบิดมีการกระแทกกันเกิดระเบิดขึ้นอย่างรุนแรง เป็นเหตุให้สะเก็ดระเบิดกระเด็นไปถูกรถยนต์นายแดงที่จอดอยู่ข้างทางได้รับความเสียหาย คิดเป็นเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ดังนั้น หากนายแดงประสงค์จะยื่นฟ้องต่อศาลเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนจำนวนดังกล่าวจะสามารถใช้สิทธิฟ้องผู้ใดได้บ้าง และจะต้องฟ้องต่อศาลใด

คำตอบ ร้อยตำรวจเอก ก. เป็นเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ ได้ควบคุมดูแลการขนย้ายวัตถุระเบิดตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา ถือว่ากระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เมื่อเกิดการระเบิดทำให้รถยนต์ของนายแดง

ได้รับความเสียหาย นายแดงจึงสามารถฟ้องกองทัพบกซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐและมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดอันเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ในสังกัด แต่นายแดงไม่มีสิทธิฟ้องร้องตำรวจเอก ก. ได้ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕ และเนื่องจากกรณีดังกล่าวเป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาจึงอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครอง ตามมาตรา ๙ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ที่มาของคำตอบ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๙ (๓)

ข้อ ๗. คำถาม กรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดอยู่ในสังกัดให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๑๑ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หน่วยงานของรัฐต้องออกใบรับคำขอไว้เป็นหลักฐาน ใบรับคำขอ คำกล่าวจะต้องทำในรูปแบบใด

คำตอบ ใบรับคำขอต้องเป็นเอกสารที่หน่วยงานของรัฐได้จัดทำขึ้นเพื่อให้ทราบว่าหน่วยงานของรัฐได้รับคำขอของผู้เสียหายแล้ว การที่ผู้เสียหายส่งคำขอทางไปรษณีย์และได้รับใบตอบรับของทางไปรษณีย์เป็นเพียงหลักฐานทางไปรษณีย์ว่าได้มีการส่งของเอกสารทางไปรษณีย์ให้แก่ผู้รับแล้วเท่านั้น มิได้บ่งบอกว่าเอกสารในซองที่ถึงผู้รับเป็นเอกสารอะไร ดังนั้น จึงยังมีอาจถือได้ว่าใบตอบรับของทางไปรษณีย์เป็นใบรับคำขออันเป็นหลักฐานที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ออกให้

ที่มาของคำตอบ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๙๑/๒๕๔๗

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗/๒๕๕๒

ข้อ ๘. คำถาม ในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีหนึ่ง ปรากฏข้อเท็จจริงว่าเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบได้เสียชีวิตแล้ว หน่วยงานของรัฐจะสามารถออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการได้หรือไม่

คำตอบ กรณีเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบได้เสียชีวิตแล้ว หน่วยงานของรัฐสามารถใช้สิทธิเรียกร้องให้ทายาทของเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบดังกล่าวชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐได้ ทั้งนี้ตามมาตรา ๑๕๙๙, ๑๖๐๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ที่มาของคำตอบ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๙, ๑๖๐๐

ข้อ ๙. คำถาม กรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดเกษียณอายุราชการหรือพ้นจากตำแหน่งราชการแล้ว หน่วยงานของรัฐสามารถออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้หรือไม่

คำตอบ แม้ว่าเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบจะออกจากราชการหรือพ้นจากตำแหน่งหน้าที่เพราะเกษียณอายุราชการไปแล้วก็ตาม ก็ยังไม่พ้นความรับผิดในผลแห่งละเมิดที่ตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่

หน่วยงานของรัฐยังคงมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบดังกล่าวชดใช้ค่าสินไหมทดแทนและมีอำนาจออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ทางราชการได้

ที่มาของคำตอบ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๑๒

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๗/๒๕๔๖, ๑๕๔/๒๕๔๗

ข้อ ๑๐. **คำถาม** ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิดได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของคณะกรรมการฯ ไว้หรือไม่ อย่างไร

คำตอบ ข้อ ๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มิได้กำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของคณะกรรมการฯ ไว้คงกำหนดเพียงแต่จำนวนและที่มาของคณะกรรมการฯ ซึ่งกำหนดให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เหมาะสม สำหรับหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดดังกล่าวจึงต้องนำบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ที่มาของคำตอบ ข้อ ๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ข้อ ๑๑. **คำถาม** กรณีหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ต่อมาคณะกรรมการฯ ได้รายงานผลการสอบสวนว่ามีผู้กระทำความผิดหลายคน แต่ในสวนการพิจารณาความเสียหายว่าต้องรับผิดชอบเป็นจำนวนเท่าใดให้รอผลคำพิพากษาของศาลก่อน ภายหลังศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด หน่วยงานของรัฐจะต้องส่งสำเนาคำพิพากษาถึงที่สุดดังกล่าวไปให้คณะกรรมการฯ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นว่า เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดรายใดจะต้องชดใช้เท่าใดด้วยหรือไม่ หรือสามารถถือได้ว่าคณะกรรมการฯ ได้จัดทำผลการสอบข้อเท็จจริงและความเห็นของคณะกรรมการฯ สมบูรณ์มาแล้วตั้งแต่การรายงานครั้งแรก

คำตอบ คณะกรรมการฯ มีหน้าที่ดำเนินการตามข้อ ๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ คือสอบข้อเท็จจริงว่า มีการทำละเมิดหรือไม่ เจ้าหน้าที่ผู้ใดจะต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ถ้ามีหลายคนผู้ต้องรับผิดชอบประกอบด้วยบุคคลใดบ้างและแต่ละคนจะต้องรับผิดชอบคนละเท่าใด ฯลฯ กรณีดังกล่าวเมื่อคณะกรรมการฯ รายงานในครั้งแรกยังไม่ได้พิจารณาว่าเจ้าหน้าที่แต่ละคนจะต้องรับผิดชอบเป็นจำนวนคนละเท่าใด จึงจำเป็นต้องส่งสำเนาคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลไปให้คณะกรรมการฯ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาและเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิด ตลอดจนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ต้องชดใช้ให้แกทางราชการ

ที่มาของคำตอบ ข้อ ๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ข้อ ๑๒. **คำถาม** ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐทราบแน่ชัดแล้วว่า เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนคือผู้ใด ทราบจำนวนค่าเสียหายที่แน่นอน และเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดดังกล่าวยินยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนคืนให้แก่ทางราชการ หน่วยงานของรัฐยังคงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสำหรับกรณีดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่ามีการกระทำละเมิดเกิดขึ้นหรือไม่ มีเจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบจะต้องรับผิดชอบใช้เป็นจำนวนเท่าใด ฯลฯ กรณีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่แน่ชัดในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเหตุแห่งการละเมิดแล้ว หน่วยงานของรัฐจึงไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดอีกแต่ประการใด

ที่มาของคำตอบ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีไปรษณีย์ภัณฑ์สูญหาย เรื่องเสร็จที่ ๑๙๓/๒๕๔๓

ข้อ ๑๓. **คำถาม** ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยและความรับผิดละเมิด การสอบสวนทั้งสองกรณีจะสามารถดำเนินการโดยคณะกรรมการคณะเดียวกันได้หรือไม่ อย่างไร

คำตอบ เมื่อกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการสอบสวนทางวินัย และการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดไว้เป็นการเฉพาะสำหรับการดำเนินการในแต่ละกรณี กล่าวคือ การสอบสวนทางวินัยให้เป็นไปตามกฎ ก.พ. ที่ออกตามความพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ขณะที่การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม การแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ให้ดำเนินการสอบสวนมูลความผิดในทั้งสองกรณี จึงต้องแยกเป็นสองคำสั่งและดำเนินการไปตามกฎหมายแต่ละฉบับ

ที่มาของคำตอบ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

บันทึกความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องเสร็จที่ ๙๖/๒๕๔๙

ข้อ ๑๔. **คำถาม** กรณีการกระทำละเมิดเกิดขึ้นก่อนที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ ต่อมาเมื่อพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ การดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดในกรณีดังกล่าวจะบังคับตามกฎหมายใด อย่างไร

คำตอบ ๑. ในส่วนที่เป็นสารบัญญัติ เช่น ความรับผิดทางละเมิด สิทธิไล่เบียด ความรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม เป็นไปตามหลักเกณฑ์แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยเรื่องละเมิด ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะที่มีการกระทำละเมิด

๒. ในส่วนที่เป็นวิธีบัญญัติ เช่น ขั้นตอนการแต่งตั้งกรรมการสอบข้อเท็จจริง การพิจารณาสั่งการของผู้มีอำนาจสั่งการ การรายงานกระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ การแจ้งการพิจารณาให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ที่มาของคำตอบ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสรีจที ๖๘๐/๒๕๔๐

ข้อ ๑๕. **คำถาม** กรณีที่หน่วยงานของรัฐแพคคี และได้خذใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายไปแล้ว สิทธิที่หน่วยงานของรัฐดังกล่าวจะเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ทางราชการจะต้องเป็นกรณีใด และมีอายุความหรือไม่ ตลอดจนเริ่มนับอายุความตั้งแต่เมื่อใด

คำตอบ หน่วยงานของรัฐจะเรียกให้เจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการได้ ถ้าหากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ไปโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง โดยหน่วยงานของรัฐจะต้องเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายในกำหนดหนึ่งปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐได้วางเงินเพื่อชำระหนี้ต่อศาล

ที่มาของคำตอบ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๘, ๙

ข้อ ๑๖. **คำถาม** กรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐเป็นเงินจำนวนหนึ่งตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จะต้องชำระดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้ในหนี้เงินจำนวนดังกล่าวด้วยหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับการคำนวณดอกเบี้ยในกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไว้ การคำนวณดอกเบี้ยจึงต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นหลักกฎหมายทั่วไป คือนับแต่วันทำละเมิด และให้คำนวณดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดได้ในอัตราร้อยละหนึ่งต่อปี

ที่มาของคำตอบ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๒๔

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การเรียกค่าเสียหายกรณี
อาวุธปืนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติสูญหาย เรื่องเสร็จที่ ๕๖๒/๒๕๔๕

ข้อ ๑๗. คำถาม ในการวินิจฉัยสั่งการ ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิด
ทางละเมิด มีอำนาจวินิจฉัยความเห็นโดยแตกต่างจากความเห็นของคณะกรรมการฯ ได้หรือไม่

คำตอบ ในการวินิจฉัยสั่งการ ผู้แต่งตั้งมีอำนาจวินิจฉัยได้โดยไม่ต้องผูกมัดอยู่กับความเห็น
ของคณะกรรมการ โดยมีความเห็นเป็นอย่างอื่นได้ เช่น อาจจะมีความเห็นให้มีจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิด
มากขึ้นหรือน้อยลง หรือไม่มีเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดเลยก็ได้ ซึ่งเป็นดุลยพินิจของผู้แต่งตั้งที่จะกระทำได้

ที่มาของคำตอบ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิด
ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๖ วรรคสาม

ข้อ ๑๘. คำถาม เมื่อกระทรวงการคลังได้ตรวจสอบพิจารณาสำนวนข้อเท็จจริงความรับผิด
ทางละเมิดและแจ้งความเห็นไปยังหน่วยงานของรัฐแล้ว ความเห็นของกระทรวงการคลังดังกล่าวมีผล
ผูกพันให้หน่วยงานของรัฐต้องมีคำสั่งตามความเห็นนั้นหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ การที่หน่วยงานของรัฐวินิจฉัยสั่งการตามความเห็นของคณะกรรมการสอบ
ข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าเสียหายนั้น คำวินิจฉัยดังกล่าวของหน่วยงานของรัฐ
ไม่ถือเป็นเด็ดขาด เพราะเป็นการวินิจฉัยในเบื้องต้นซึ่งไม่ผูกพันกระทรวงการคลัง และกระทรวงการคลัง
มีอำนาจหน้าที่ที่จะวินิจฉัยตามที่เห็นว่าถูกต้อง โดยเมื่อกระทรวงการคลังมีความเห็นเช่นใดแล้ว ความเห็นของ
กระทรวงการคลังผูกพันหน่วยงานของรัฐให้ต้องมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังตามข้อ ๑๘
แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. ๒๕๓๙

ที่มาของคำตอบ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิด
ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ผู้มีอำนาจแต่งตั้ง
คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณีสำนักงานอัยการสูงสุดอนุมัติให้เอกชนจัดทำ
ร้านสวัสดิการ เรื่องเสร็จที่ ๔๒๒/๒๕๔๓

ข้อ ๑๙. คำถาม เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดสามารถผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทนก่อนที่หน่วยงานของรัฐ
จะแจ้งคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดนั้นทราบได้หรือไม่

คำตอบ การผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทนจะกระทำได้อีกต่อเมื่อทราบจำนวนค่าสินไหม
ทดแทนและทราบบุคคลที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นที่แน่นอนแล้ว กล่าวคือ การผ่อนชำระค่าสินไหม
ทดแทนจะกระทำได้อีกต่อเมื่อหน่วยงานของรัฐที่เสียหายแจ้งคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง
ให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดทราบแล้ว ตามข้อ ๑๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติ

เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น การขอผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทนไม่อาจกระทำได้ ก่อนที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายจะแจ้งคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดทราบ

ที่มาของคำตอบ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๘

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (กรณีสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติขอหารือเรื่อง การประนีประนอมยอมความและการผ่อนชำระค่าสินไหมทดแทน) เรื่องเสร็จที่ ๘๔๕/๒๕๔๒

ข้อ ๒๐. **คำถาม** กรณีที่กรมที่ดินมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดแทนอธิบดีกรมที่ดิน และต่อมาคณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการเสร็จแล้ว จังหวัดจะต้องจัดส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริง ความเห็นของคณะกรรมการฯ และผลการวินิจฉัยสั่งการ พร้อมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องไปให้อธิบดีกรมที่ดินในฐานะผู้มอบอำนาจพิจารณาตรวจสอบก่อนส่งสำนวนไปให้กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) พิจารณาหรือไม่

คำตอบ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้กำหนดให้กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) เป็นผู้ที่มีอำนาจพิจารณาตรวจสอบการดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐต่างๆ ไว้เป็นที่ชัดเจนแล้ว ประกอบกับเป็นกรณีที่อธิบดีกรมที่ดินได้มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดแทน ผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้แต่งตั้งคณะกรรมการฯ จึงมีหน้าที่ในการจัดส่งสำนวนรายงานผลการสอบข้อเท็จจริง ความเห็นของคณะกรรมการฯ และผลวินิจฉัยสั่งการไปให้กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) เพื่อตรวจสอบภายในเจ็ดวัน นับแต่วันวินิจฉัยสั่งการ โดยไม่จำเป็นต้องส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงไปให้อธิบดีกรมที่ดินตรวจสอบก่อนที่จะจัดส่งไปให้กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) อย่างไรก็ตาม เพื่อประโยชน์ของทางราชการในการติดตาม กำกับ ดูแล ผลของการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในกรณีดังกล่าว ตลอดจนการบังคับคดีให้อยู่ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด กรมที่ดินจึงได้วางแนวทางปฏิบัติให้จังหวัดรายงานผลการดำเนินการดังกล่าวพร้อมส่งเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องไปให้กรมที่ดินทราบด้วยในทุกกรณี

ที่มาของคำตอบ ข้อ ๑๗ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

กลุ่มงานให้คำปรึกษาและร่างกฎหมาย

ข้อ ๑. **คำถาม** ท่านมีแนวทางในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายอย่างไร โดยอธิบายพร้อมกฎหมายที่เกี่ยวข้องรวมทั้งหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist)

คำตอบ แยกออก ๒ ประการ ดังนี้

๑. แนวทางการจัดทำและการเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มี ๕ ประการ ดังนี้

(๑) ร่างกฎหมายต้องสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

(๒) ร่างกฎหมายต้องสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

(๓) ร่างกฎหมายต้องคำนึงถึงหรือพิจารณาดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักการและสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ และพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘

(๔) ร่างกฎหมายต้องสอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ

(๕) ต้องมีการรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างกฎหมายและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย โดยให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการจัดทำร่างกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ โดยในการรับฟังความคิดเห็นอย่างน้อยต้องรับฟังผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานของรัฐนั้น หรือผ่านเว็บไซต์ www.lawamendment.go.th หรือจะใช้วิธีอื่นใดด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน โดยกำหนดระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดในการรับฟังความคิดเห็น และเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็น ให้สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น และนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย

ที่มาของคำตอบ

๑. มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒. พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

๓. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖

๔. พระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘

๕. มติคณะรัฐมนตรีลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/ว ๑๖๑ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๐

๖. บันทึกกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๒๐๘.๔/ว ๑๙๘๐ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๐

๒. หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist) มี ๑๐ ประการ ดังนี้

(๑) วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

(๒) ผู้ทำภารกิจ

(๓) ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

- (๔) ความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น
- (๕) ผลกระทบและความคุ้มค่า
- (๖) ความพร้อมของรัฐ
- (๗) หน่วยงานที่รับผิดชอบและผู้รักษาการตามกฎหมาย
- (๘) วิธีการทำงานและตรวจสอบ
- (๙) การจัดทำกฎหมายลำดับรอง
- (๑๐) การรับฟังความคิดเห็น

ที่มาของคำตอบ

๑. ระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘
๒. มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/ว ๑๖๑ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๐
๓. บันทึกกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๒๐๘.๔/ว ๑๙๘๐ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๐ (สำนักกฎหมายจะได้มีหนังสือเวียนให้สำนัก/กองที่เกี่ยวข้องทราบ และเผยแพร่หนังสือเวียนดังกล่าวในเว็บไซต์ของกรมที่ดิน และเว็บไซต์ของสำนักกฎหมายอีกทางหนึ่งด้วย)

ข้อ ๒. คำถาม ตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ข้อมูลข่าวสาร เปิดเผยด้วยวิธีใดบ้าง

คำตอบ ตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดวิธีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ไว้ ๓ วิธี ดังนี้

๑. การพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา ๗)
๒. การจัดไว้ให้ประชาชนตรวจดู (มาตรา ๙)
๓. การจัดทำให้อีกชนเป็นการเฉพาะราย (มาตรา ๑๑)

ที่มาของคำตอบ พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๗ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๑

ข้อ ๓. คำถาม กรมที่ดิน สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สำนักงานที่ดินจังหวัด สำนักงานที่ดินจังหวัดสาขา เป็น “หน่วยงานของรัฐ” ตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไม่ เพราะเหตุใดจงอธิบายโดยละเอียด

คำตอบ “หน่วยงานของรัฐ” ตามพ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ บัญญัติไว้ในมาตรา ๔ อธิบายได้โดยละเอียด ๘ ข้อ ดังนี้

๑. ราชการส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม รวมถึงส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม
๒. ราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัดและอำเภอ
๓. ราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา

๔. ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ได้แก่ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงรัฐสภา

๕. ศาล ได้แก่ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง ศาลยุติธรรม และศาลทหาร ทั้งนี้แต่เฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี

๖. รัฐวิสาหกิจ ได้แก่ รัฐวิสาหกิจทุกประเภทไม่ว่าจะตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ เช่น การรถไฟแห่งประเทศไทย การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ธนาคารอาคารสงเคราะห์ เป็นต้น หรือตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ เช่น องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ องค์การคลังสินค้า เป็นต้น หรือตั้งขึ้นโดยกฎหมายเอกชน ทั้งที่ตั้งขึ้นโดยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่น บริษัท ขนส่ง จำกัด บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด เป็นต้น และที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ เช่น บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) บริษัท ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นต้น

๗. องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ ได้แก่ องค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายและมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมและควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพหนึ่งวิชาชีพใดเป็นการเฉพาะ เช่น เนติบัณฑิตยสภา สภาทนายความ แพทยสภา เป็นต้น

๘. หน่วยงานอิสระของรัฐ หมายถึง องค์กรมหาชน และหน่วยงานธุรการขององค์การตุลาการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ (แต่ไม่รวมถึง หน่วยงานธุรการขององค์กรนิติบัญญัติ ซึ่งอยู่ในส่วนราชการสังกัดรัฐสภาอยู่แล้ว)

กรมที่ดิน สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สำนักงานที่ดินจังหวัด สำนักงานที่ดินจังหวัดสาขา จึงเป็น “หน่วยงานของรัฐ” ตามมาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ที่มาของคำตอบ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๔ บัญญัติว่า “หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐ และหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” ดังนั้น “หน่วยงานของรัฐ” ที่ไม่ได้ระบุไว้ในนิยามดังกล่าวก็ไม่อาจนำเกณฑ์ตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ไปใช้บังคับกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นได้

ข้อ ๔. คำถาม เจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินมายื่นคำขอออกใบแทนโฉนดที่ดินเพียงบางคน เจ้าพนักงานที่ดินสอบสวนเฉพาะผู้ที่ยื่นคำขอแล้วจะออกใบแทนโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ขอได้หรือไม่

คำตอบ มาตรา ๖๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินบัญญัติให้เจ้าของมาขอรับใบแทนโฉนดที่ดินได้ในกรณีโฉนดที่ดินของผู้ขอเป็นอันตราย ชำรุด สูญหายนั้น หมายความว่า เจ้าของรวมคนหนึ่งๆ สามารถยื่นคำขอออกใบแทนโฉนดที่ดินต่อเจ้าพนักงานที่ดินได้ แต่เจ้าพนักงานที่ดินจะออกใบแทนโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ขอได้ก็ต่อเมื่อสอบสวนพยานหลักฐานต่างๆ จนเป็นที่เชื่อถือได้ว่าโฉนดที่ดินเป็นอันตราย ชำรุด หรือสูญหายไปจริง

ที่มาของคำตอบ ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๖๓ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๕๕ และมติคณะกรรมการพิจารณาปัญหาข้อกฎหมายของกรมที่ดิน ครั้งที่ ๖/๒๕๓๙ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๓๙ (พิมพ์เผยแพร่ในหนังสือสรุปความเห็นทางกฎหมาย ของคณะกรรมการพิจารณาปัญหาข้อกฎหมายของกรมที่ดิน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗)

ข้อ ๕. คำถาม ข้อเท็จจริงปรากฏ ดังนี้

(๑) เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๓๙ นางสาวรายนำหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) เลขที่ ๑๕๘ ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ มาทำการสำรวจรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๘ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินแล้ว ต่อมามีการออกเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๓๗๘ ให้เมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๔๑

(๒) เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๙ พนักงานเจ้าหน้าที่นำหลักฐาน น.ส.๓ ก. เลขที่ ๑๕๘ ฉบับดังกล่าวมาดำเนินการออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๘ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดินอีก และประกาศกำหนดวันแจกโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๘๕๖๘ ซึ่งออกตามมาตรา ๕๘ ตรี เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๐

ให้ท่านวินิจฉัยว่าการออกโฉนดที่ดินจากหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) ฉบับเดียวกัน โฉนดที่ดินฉบับใดจะเป็นโฉนดที่ดินที่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะเหตุใด

คำตอบ เมื่อเจ้าพนักงานที่ดินประกาศกำหนดวันแจกโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๘๕๖๘ ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งออกตามมาตรา ๕๘ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๐ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๕๘ ที่ใช้เป็นหลักฐานในการออกโฉนดที่ดินเลขที่ดังกล่าวย่อมถูกยกเลิกตั้งแต่วันกำหนดแจกโฉนดที่ดิน ตามนัยมาตรา ๕๘ ตรี วรรคห้า แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานที่ดินออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๓๗๘ ตามมาตรา ๕๘ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยอาศัย น.ส. ๓ ก. ฉบับเดียวกันให้กับนางสาวราย เมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๔๑ อันเป็นระยะเวลาที่ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๕๘ ได้ยกเลิกและที่ดิน

ดังกล่าวได้มีการออกโฉนดที่ดินไปแล้ว จึงมีผลให้การออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๑๓๗๘ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิออกไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๘๕๖๘ ตำบลโคกมั่งงอย อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งออกตามมาตรา ๕๘ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๐ จึงเป็นโฉนดที่ดินที่ออกไปโดยชอบด้วยกฎหมาย

ที่มาของคำตอบ ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๕๘ มาตรา ๕๘ ตรี และมติคณะกรรมการพิจารณาปัญหาข้อกฎหมายของกรมที่ดิน ครั้งที่ ๗/๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ (พิมพ์เผยแพร่ในหนังสือสรุปความเห็นทางกฎหมาย ของคณะกรรมการพิจารณาปัญหาข้อกฎหมายของกรมที่ดิน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗)